

Politiikan ilmastonmuutos

Sami Borg, Elina Kestilä-Kekkonen, Hanna Wass (toim.)

”Politiikan ilmastonmuutos – Eduskuntavaalitutkimus 2019”, kuvaa suomalaisessa politiikassa ja vaalikampanjoinnissa kuluvalle vuosituhannelle tapahtuneita merkittäviä muutoksia

Se on pääraportti akateemisesta tutkimushankkeesta, jossa oikeusministeriö toimii aineistonkeruun rahoittajana. Tutkimus perustuu pääosin kyselyaineistoon (1 598 äänioikeutettua suomalaista),

Kirja on Suomen kansallisen vaalitutkimusohjelman viides peräkkäinen eduskuntavaalitutkimus. Ohjelma on organisoitu Suomen vaalitutkimuskonsortiksi (the Finnish National Election Study Consortium, FNES).

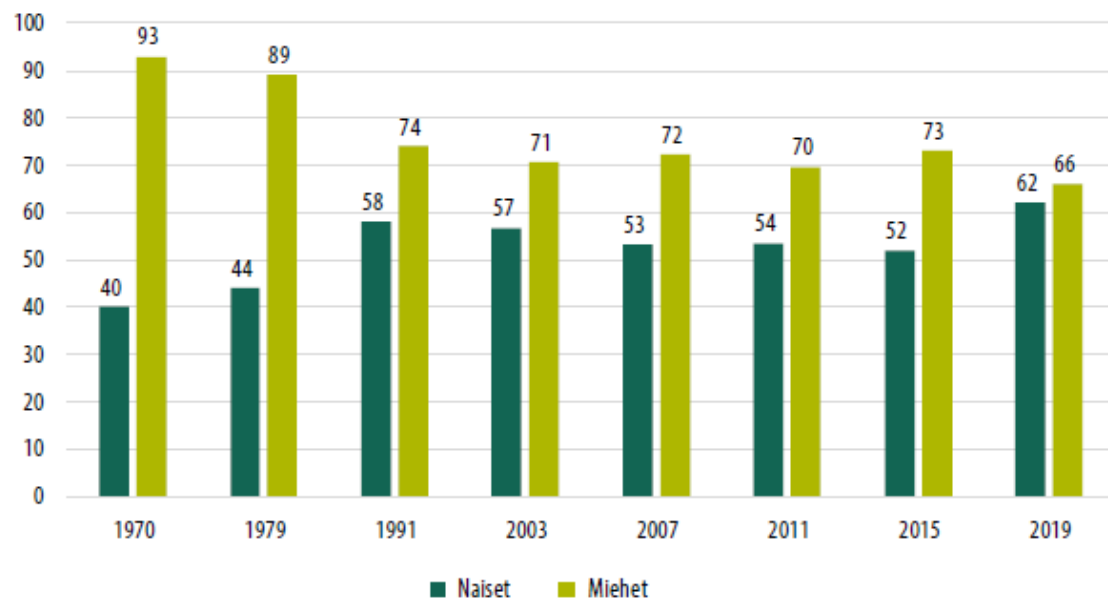

Eduskuntavaalitutkimus 2019:

Keskeiset tulokset Kansallisen
demokratiaohjelman
näkökulmasta

Mikä oli uutta vaaleissa 2019?

Kuvio 3.2 Omaa sukupuolta olevaa ehdokasta äänestäneiden osuus sukupuolen mukaan vuosien 1970–2019 eduskuntavaaleissa (%).

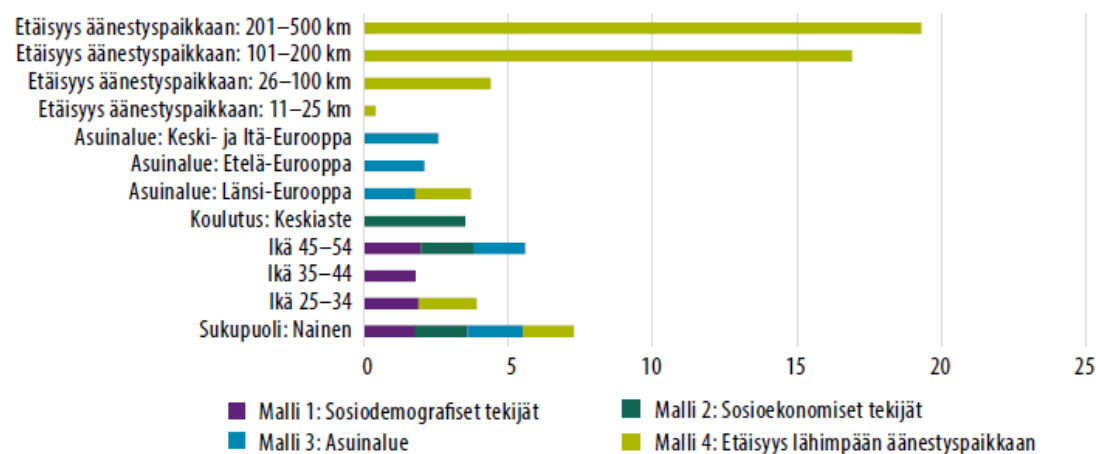

Lähteet: vuodet 1970, 1979 ja 1991: Holli ja Wass (2009, 131–132); FNES 2003, FNES 2007, FNES 2011, FNES 2015, FNES 2019.

- Naisehdokkaita ennätysmäärä (42 %) – valittiin myös ennätysmäärä (47 %), naiset äänestivät enemmän naisia (62 %)
- Ensimmäiset ”internetvaalit” Suomessa – verkkosisällöillä merkitystä erityisesti nuorimmille äänestäjille
- Kirjeäänestys ulkosuomalaisille ensimmäistä kertaa (6000 äänestäjää) (todistajakäytäntö)

Kirjeäänestys

Kuvio 14.4 Todennäköisyys äänestää kirjeitse (tilastollisesti merkitsevät muuttujat).

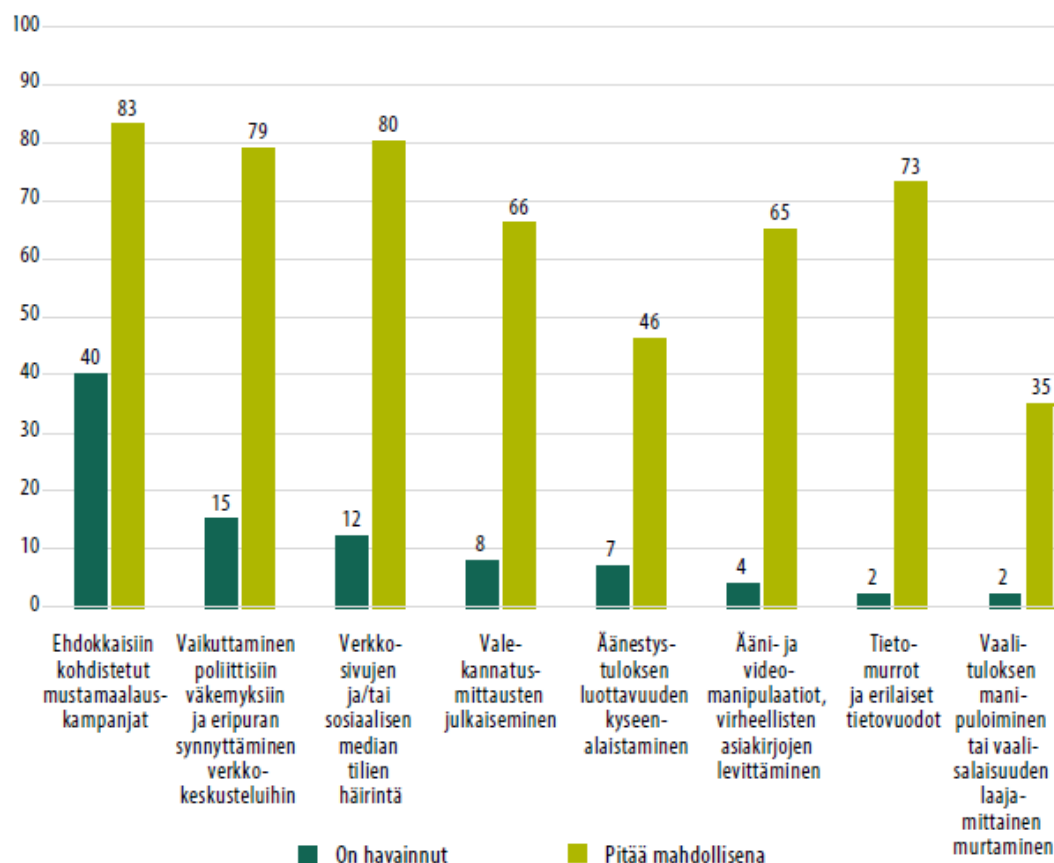
Kuviossa 14.4 on esitetty regressiokertoimet regressiomallista, jossa selitettävänä muuttujana on äänestäminen kirjeitse kevään 2019 eduskuntavaaleissa ja selittävinä muuttujana kukin y-akselilla esitetyistä muuttujista. Malleissa käytetyt vertailuryhmät luokitelluille muuttujille ovat alle 10 kilometriä, muut Pohjoismaat, ei ammatillista koulutusta, yli 65 ja mies.

° Tiedot perustuvat ulkosuomalaisaineistoon.

- Naiset äänestävät miehiä todennäköisemmin ennakkoon, mutta mikäli kirjeäänestys on käytössä, äänestävät naiset miehiä todennäköisemmin kirjeitse.
- Ikä vaikuttaa kirjeäänestysinnostukseen: nuoremmat ikäluokat äänestivät yli 65-vuotiaita todennäköisemmin kirjeitse.
- Keskeisin selittäjä kirjeäänestykselle oli etäisyys lähimpään äänestyspaikkaan. Verrattuna alle 10 km säteellä asuviin äänestäjiin, 26–100 km etäisyydellä asuvat äänestäjät äänestivät yli neljä kertaa todennäköisemmin kirjeitse. Etäisyyden kasvaessa myös todennäköisyys äänestää kirjeitse kasvoi: yli 200 km päässä asuvat äänestivät lähes 20 kertaa todennäköisemmin kuin alle 10 km päässä asuvat äänestäjät.

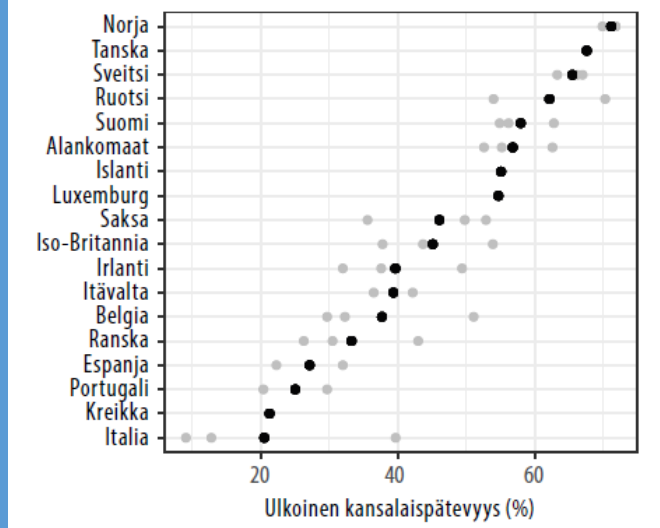
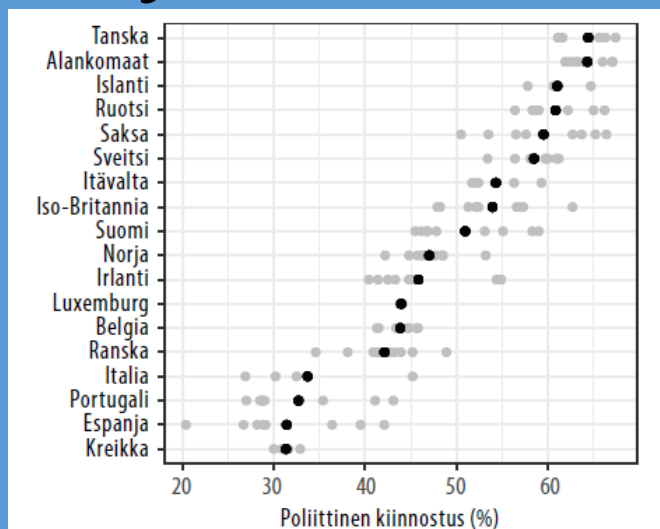
Kokemukset vaalihäirinnästä

Kuvio 15.2 Havainnot eri vaalihäirintämuotojen esiintymisestä vuoden 2019 eduskuntavaaleista ja näkemykset niiden esiintymisen todennäköisyydestä tulevissa vaaleissa (%).

- Vaikka varsinaisesta vaalihäirinnästä on Suomen vaaleissa vielä suhteellisen maltillisesti havaintoja, sen riski tulevissa vaaleissa arvioidaan korkeaksi (erityisesti nuoret äänestäjät)
- Suomessa vaalihäirintään varautumisessa ja vaalijärjestelmän suojaamisessa ollaan oltu varsin hyvin hereillä
- Maan pienuus, kielimuuri sekä monipuoluejärjestelmä ovat tehokkaita hillitsemään Suomeen mahdollisesti kohdistuvan vaalihäirinnän uhkaa

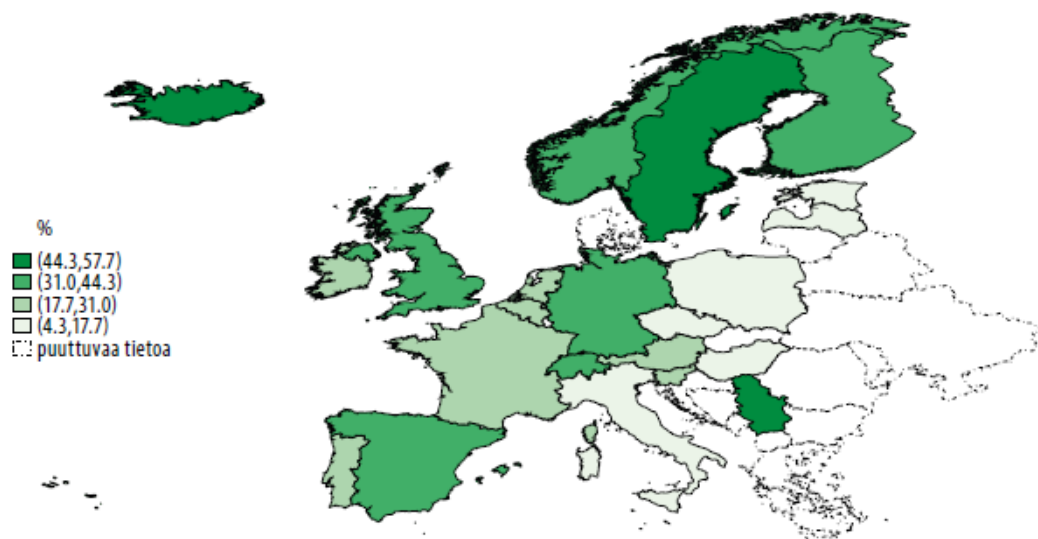
Kiinnittyminen – kv-vertailu

- Suomalaiset ovat muiden Pohjoismaalaisten ohella pääosin vahvasti kiinnittyneitä politiikkaan.
- Usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin sekä tyytyväisyys demokratiaan ovat Suomessa keskimääräistä korkeampaa ja poliittinen kiinnostuneisuus on vähintään kansainvälistä keskitasoa.
- Vaikka Suomi ei aivan yllä ylimmän kärjen muodostavien muiden Pohjoismaiden tasolle, kokonaisarviossa se sijoittuu parhaimpaan kolmannekseen.
- Suomalaisten nopeammin lisääntyvä kiinnostus politiikkaa kohtaan on tasoittanut eroja 2010-luvulla.

Osallistuminen – kv-vertailu

Kuvio 19.8 Allekirjoittanut kansalaisadressin tai -vetoomuksen (European Social Survey 2016).

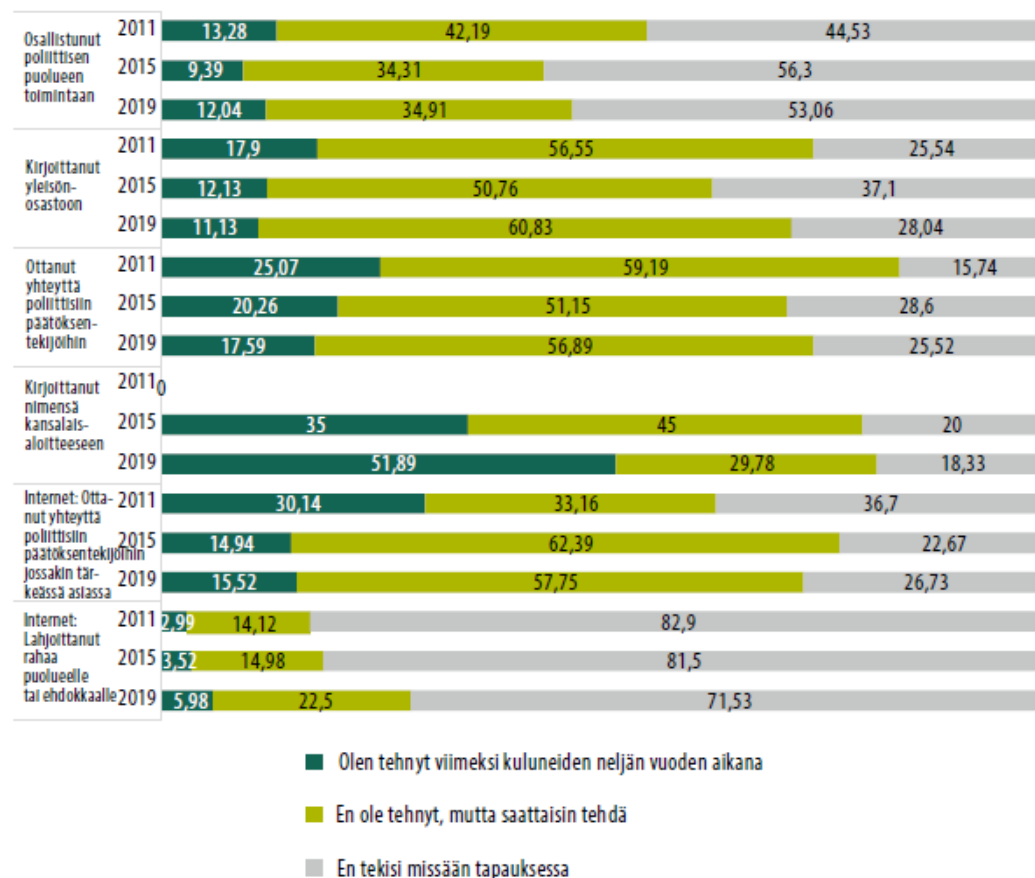

- Eurooppalaisesta vertailussa Suomi sijoittuu harvoin kaikista aktiivisimpien maiden joukkoon, mutta useimmiten suomalaiset ovat kuitenkin keskimääräistä aktiivisempia poliittisia osallistujia.
- Äänestäminen on yhä suosituin poliittisen osallistumisen muoto, institutionaalinen poliittinen osallistuminen vaalien *välillä* näyttää jämähtäneen paikoilleen – ei-institutionaaliset osallistumismuodot, joihin voi osallistua vaikka hetken mielojohteesta, ovat kasvussa.
- Erityisen huolestuttavaa on poliittisen osallistumisen eriytymiskehitys, joka näyttää koskevan niin institutionalisoituja kuin ei-institutionalisoituja osallistumisen muotoja.

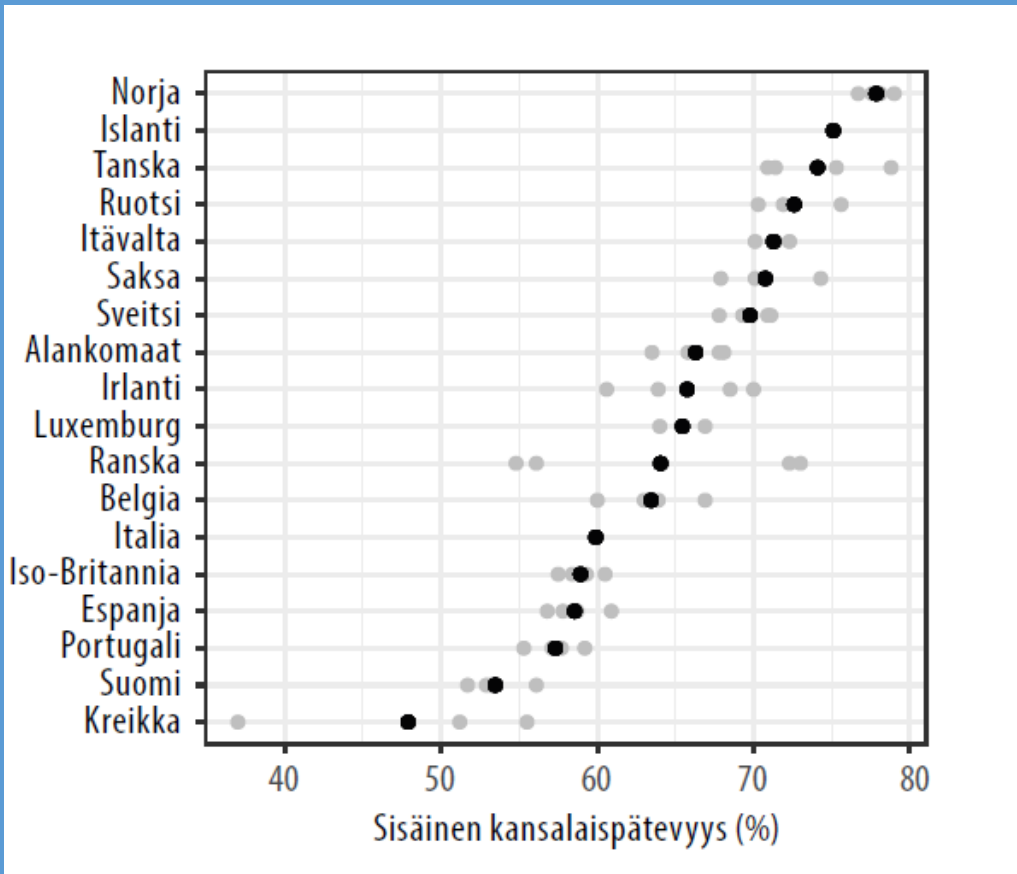
Kansalaisaloite

Kuvio 19.2 Osallistunut institutionaaliseen poliittiseen toimintaan 2011–2019 (%).

- Suomen osallistumisprofiilissa on yksi erityispiirre muuhun Eurooppaan verrattuna – kansalaisaloitteen suosio (35 % viimeisen 4 vuoden aikana)
- Vertailukelpoisia aineistoja on kuitenkin vielä vähän, sillä samanlaisia mekanismeja kansalaisaloitteille ei ole kaikissa Euroopan maissa.
- Tähänastisista kansalaisaloitteista ainoastaan 38 on saavuttanut vaaditut 50 000 allekirjoitusta ja toimitettu eduskuntaan, ja näistä vain kaksi on hyväksytty

Heikko kansalaispätevyys – korkea luottamus?

- Erityisen huomionarvoista on suomalaisten erittäin heikko sisäinen kansalaispätevyys, eli usko omiin kykyihin ymmärtää mistä politiikassa on kyse. Suomi ei ainoastaan jää kauas muista Pohjoismaista, vaan myös useimpien Etelä-Euroopan maiden taakse – koko vertailun toiseksi alimmalle sijalle.
- Selityksiä: puoluepolitiikan monimutkaisuus, konsensushakuisuus, kriittisyys omaa osaamista kohtaan, rehellisyys kyselytutkimuksissa
- Sokea luottamus?